

Pan-Evropa.

Piše A. G.

11.

Spoznanje prihaja! — Ideja prodira!

Ta današnji članek naj smatrajo čitatelji za vmesni dopis — med oklepi, ker je nekaka glosa dosedanji članek in nam pokazuje, kako velika ideja Pan-Evrope zmaguje celo med Francozi.

V 9. in 10. članku smo videli, kako tipke besede je govoril že pred par leti nemški grof dr. Coudenhove-Kalergi na naslov Nemcev in Francozov, besede strašne, ali žal le prerisane.

Kdor količjak trezno misli, mu podpiše vsako besedico! In kako bridke so njegove resnice, nam priča že blizu 300 izjav prvih mož vsega sveta.

Omenil sem že, kako je sam Brand ponovil v Locarnu skoro po besedah iste grozne misli dr. Coudenhove. Danes pa naj posnamem v kratkih stavkih glavne misli iz članka, ki ga je napisal za nedeljsko »Neue Er. Presse« biviš francoski ministrski predsednik in finančni minister — široko znani Joseph Caillaux pod naslovom: »Für eine europäische Wirtschaftspolitik. — Die Verständigung zwischen Frankreich und Deutschland als wichtige Voraussetzung.« On pravi:

Ze leto in dan ponavljam: Evropa ne more utesi dilemi da bodisi propade ali pa se zveže v eno celoto. — Pojem »propade« moremo različno tolmačiti. Luzzatti, ta odlični italijanski nacionalni ekonom, ki soglašja z mojimi skrbmi in pomisleki, pravi: Zjedinjenje ali — razpad (Einigung oder Auflösung). — Jaz dostavljam: Zedinjenje ali hlapčevstvo (Knechtschaft). Anarhija po vzgledu na vzhodu in v perspektiva, da postane Evropa, ta mati vseh kolonij, končno sama le še — kolonija pod jarmom mlajših narodov, in naposled s svobodo vred izgubi tudi duševno nadkraljevanje, ki ga je ohranila do danes v blagor vsega človeštva. — Ni nemogoče, da imava Luzzatti in jaz prav: da sta napredujoča anarhija in razkrajanje (Auflösung) znanila hlapčevstva, ki mu pripravljata tla.

Samo eno sredstvo je, da se ognemo takim temnim verjetnostim, namreč: Združene evropske države. Predpogoj pa je: antanta med Francijo in Nemčijo. — V Locarnu je bil napravljen korak v tej smeri, ali korak, ki mu je le prekmalu sledilo razočaranje, da Nemčija še ni član Zveze narodov in je pozneje sledila znana pogodba med Nemčijo in Rusijo.

Ako bi mogli izvesti splošno glasovanje, bi se večina v skoro vseh državah Evrope izrekla za združeno. Tudi bi razmeroma ne bilo težavno, skleniti in podpisati diplomatske dogovore, ki zagotavljajo posestno stanje in prepušče vse spore razsodišču; toda veliko bolj je komplicirano zjedinjenje narodov in držav na finančnem in gospodarskem polju. In vendar mora gospodarska antanta podpreti političke dogovore!

Govori obširneje o gospodarskih interesih raznih držav in potem posebe o Nemčiji in Franciji.

Posebno pažno posveča industrijalizaciji poljedelstva in pride do zaključka, da je potreben enoten valutni sistem. — Jako je v skrbah radi nemško-ruske pogodbe, ki da je... proti evropski in bi tak pomen izgubila le tedaj, ako bi Nemčija dokazala, da hoče z njo zopet pridobiti Rusijo za Evropo. Dokler pa tak dokaz ni podan, ostanemo v mučnem poljažu, ko moramo primerjati govore v Ženevi in Locarnu z resnimi napadi Čiherina proti Zvezi narodov in zapadu sploh.

Politične vesti.

= Prazne kombinacije in še bolj prazne nade. Naše esdeersko časopisje poroča zopet, da se bo vladna koalicija skoraj razbila in da se že vrše pogajanja za vstop davidovičevcev v vlado, s čemur da bi postali radikalom radičevci nepotrebni. In veleučeno nedeljsko »Jutro« farba celo svoje naivne bralce, da je verjetno, da obenem z davidovičevci vstopijo tudi naši esdeerski v vlado. Samo prazne tožbe, ki so pa vrhu tega silno neutrne. Čisto gotovo nima g. Ljuba Davidovič prav nobene druge skrbi, ko da reši iz mizerije stranko, ki ga je v najbolj važnem trenutku izdala. Te dobrote pa »dobričima« Ljuba Davidovič cenjenim esdeerskim res ne bo storil.

= Značilna zmaga angleške delavske stranke. Pri nadomestnih volitvah v londonskem okraju Hammersmith-Nord je dobil kandidat delavske stranke Gardner 13.095 glasov, kandidat konservativne stranke Gluckstein 9484 in kandidat liberalne stranke Murzit 1974 glasov. — Leta 1923 pa je bilo razmerje glasov sledeče: Delavska stranka 8101 glas, konservativna 7256 in liberalna stranka 4374 glasov. — Leta 1924 pa so zmagali konservativci z 12.925 glasovi nad delavskim kandidatom ki je dobil samo 10.970 glasov. Zmaga delavske stranke pripisujejo velik pomen, ker so se vršile volitve po generalni stavki in se smatra zmaga delavskega kandidata kot dokaz, da je ljudstvo proti vladnemu postopanju za časa stavke. — Pripomniti pa je treba tudi to, da je biviš konservativni kandidat moral položiti mandat, ker se mu je dokazalo, da je sprejemal od madžarske vlade denar in nato zagovarjal njene interese. To dejstvo je seveda na volilce enako močno vplivalo in pripomoglo k porazu konservativne stranke.

= Mussolini o zunanji politiki Italije. Koncem zunanje politične debate v rimskem senatu je govoril Mussolini o ciljih in nalogah italijanske zunanje politike. Italija je sklenila Locarnski pakt, da ni izolirana. Jamstva glede meje na Brennerju ni bilo mogoče zahtevati, ker je to avstrijsko-italijanska meja. Končno pa je bila Italija za Locarnski pakt tudi vsled tega, ker je za mirovna načela. Samoposebi se razume, da Italija pristaja na članstvo Nemčije v Svetu Zveze narodov. Kar se tiče očitka o italijanskem imperikalizmu, je ta znak dostojanstva italijanskega

Konča z apelom, naj gredo vsi na delo, da rešijo Evropo in civilizacijo in odvrnejo »barbarsvo«, ki sta se ga Spencer in Renan enako bala in napol že — napovedala.

Tako Caillaux, ki danes potrjuje vse, kar smo čitali v dosedanjih člankih o pan-evropskem gibanju in njegaja idejah. Da mutatis mutandis govorim z dr. Coudenhovom, naj zaključim la del današnjega dopisa z besedami:

Koliko neprimerno bolje bi bilo za Francoze same, ako bi se bili že l. 1919 sestali z Nemci za zeleno mizo, namesto nesrečnih eksperimentov ob Reni in v Poruhrju in so končno le šli v Kanoso — v Locarno, ki ni drugega nego priznanje: nostra maxima culpa! Nemčija je spodila vse svoje potentate in mogoče je bil z devizo: »Nie wieder Krieg!« — sporazum »naroda z narodom! Tisti domišljavi: »Schon zeigten!« — na tej boleznai so trpeli posebno slovenski politikastr! — je doživel popoln bankerot!

V isti okvir spada tudi članek nedeljske »Neue Fr. Presse« z naslovom: »Wozu braucht Amerika ein saniertes Europa«, ki ga je napisal Andrew W. Mellon, zakladni tajnik Združenih držav ameriških. On gleda na združene države Evrope z egoističnega ameriškega stališča, da bo ozdravljena Evropa dober odjemalec po pametni trgovski praksi, da: trgovec raje zasluži 100 dolarjev, nego da dobi 50 dolarjev starega dolga. On zagotavlja vse simpatije Amerike za evropsko ozdravljenje, ali zaključ: Naša finančna politika do Evrope ne sloni na čustvih, marveč na razlogih zdrave pameti.

Češki biviš minister dr. R. Holovec, član srednjeevropskega gospodarskega kongresa, je priobčil v isti številki »Neue Fr. Presse« članek »Primum vivere«. Tu razpravlja o gospodarskih težavah v Evropi in pravi: »Die europäischen Staaten haben diesen Zustand durch ihre wirtschaftliche Eigenbrötelei verschuldet und verstärken diese Schuld durch immer weitergehenden wirtschaftlichen Abschluss.« — On vidi edino pomoč v združenju in pravi dobesedno:

»Evropa, ki je v vojni obubožala in se zadolžila si more gospodarski opomoči le tedaj, ako njene države spoznajo, da ne morejo uspevati v čaru prenapetega egoizma, da pa bi mogle doseči največji gospodarski (in s tem tudi politički) napredek (Aufschwung), ako se gospodarski združijo v gospodarsko zvezo, ki zagotavlja vsaki državi polno politično samostojnost, vsakemu narodu popoln kulturni razmah, kar tudi najspešnejše za-tré kati za spore in nevarnost vseh evropskih konfliktov.

Gospodarsko združeno vseh evropskih držav ne bo tako kmalu v polnem obsegu izvršeno. Toda nasledstvene države, ki se gospodarsko dobro izpopolnjujejo in med katerimi tudi ni nikakih nepremostljivih političkih diferenc, bi se zares mogle vrniti — k gospodarski modrosti in tako z ožjo gospodarsko zvezo tvoriti jedro, okoli, katerega bi se potem zbirale ostale države.

Isto misel je povedal tudi dr. Coudenhove, ko je pisal, da bi mogla postati — Mala antanta začelnik za Pan-Evropo.

Tako pridobiva misel združenih držav Evrope čedalje več odličnih prijateljev in so-bojevnikov.

lucijah ni nobenih žrtv in zato je čisto pravilno dejal portugalski žurnalst Norberto de Arauso, da so Portugalci iznašli nov način revolucije, po katerem kljub mnogemu srečanju ni nobenih smrtnih žrtv. — Te večne revolucije so mogoče tudi vsled tega, ker je strankarsko življenje na Portugalskem silno nezlito in mala Portugalska ima ravno toliko političnih strank ko Francija. Razlika je samo v tem, da se na Portugalskem še vsaka stranka deli v več frakcij. Vsi se pridno med seboj pobijajo.

= Falfifikatorji bodo amnestirani. Madžarska vlada namerava ob priliki obletnice bitke pri Mohaču izdati obširno amnestijo, katere naj bi bili deležni vsi, ki niso kaznovani na več ko pet let in ki svojega zločina niso izvršili iz dobičkaželjnosti. Ker se je za madžarski falfifikatorji niso nič obremenilnega ponarejali bankove le iz patriotičnih ozirov in ker tudi ni bil nihče obsojen na pet let, bi bili vsi deležni amnestije. Ni čuda, če madžarski falfifikatorji niso nič obremenilnega izpovedali za vlado. So pač znali, da jim amnestija ne uide, če bodo lepo molčali.

= Maroško vprašanje. Nada, da bo maroško vprašanje s kapitulacijo Abdelkrima odstavljeno z dnevnega reda, se ni uresničila. Nasprotno so se sedaj težkoče šele pričele. Italijani hočejo namreč znova razgrniti maroško vprašanje v upanju, da dobe tudi oni potem kosček Maroka. Ni pa verjetno, da bi se jim ta nada uresničila, ker je francoska vlada že izjavila, da ni pripravljena pristati na nobene izpremebe glede Maroka. — Te-

Beleške.

Ne varajte javnosti!

»Jutro« od 29. maja 1926 preliva krokodilove solze nad »persekucijami« gotovih profesorjev v Mariboru ter skuša z zavijanjem resnice prikriti pravo stanje položaja. V interesu šole ne bomo objavljali historijata zadeve. Še manj nam prihaja na um posnemati cinizem, ki ga je razvijalo »Jutro« ob času PP režima, ko so bile res persekucije šolnikov takorekoc na dnevnem redu medtem, ko so uživali zločinci polno svobodo in močno zaščito. Opozarjali bi pa opisnika »Jutra«, da si prečita memorandum kluba HSS na prosvetnega ministra, kakor je bil objavljen v »Obzoru« od 25. maja t. l. Tu se govori med drugim tudi o razmerah na državnem učiteljsku v Mariboru. Sicer pa ne kličite mrtvih iz grobov, da ne škodujete živim! Po-udarjamo: Hočemo biti obzirni, da ne tipu ugled šole. Nobenemu vašemu pristahu se ni zgodila krivica. Preprečilo pa se je marsikaj, kar se v šolskem interesu ni smelo trpeti. Upoštevajte pa, da ima vsako potrpljenje svoje meje! Ne izzivajte torej!

SDS in »Primorje«.

»Jutro« obsoja, da neki podjetnik odklanja »Primorje« za delo in jih še psuje! Res je to podlost. Kajti res je, da so »Primorci« najzdravejši del našega naroda, res tudi da so pošten in delavni. Ne bojo nam ne v kvar, ne v sramoto, vredni pa so bratskega sočutja. »Jutro« pa menda ve, da ravno pristaji SDS

Dr. R. Perhave:

Malo odgovora hišnim posestnikom.

H argumentom proti podaljšanju stanovanjskega zakona je omeniti še sledeče:

Ad 1. Pri sprejetju sedaj veljavnega zakona, je minister res izjavil, da je to zadnje podaljšanje zakona, to pa iz razloga, ker je nameravala vlada izdati tudi gradbeni zakon, po katerem bi država po vzoru drugih evropskih vlad pospešila gradbeno gibanje in sama zidala. Ker ni izpolnila druge obljube, ne more izpolniti tudi prve. Da ni nihče propadel radi visokih najemnin, more trditi le oni, ki ne ve, s kako težavo si more odtrgati od ust potrebno svoto delavska in uradniška družina, ki pri skromnem življenju ostane najpogostej 20. vsakega meseca brez pare. Tudi nima javnost niti pojma, kako hudo je zadolženo naše uradništvo, pa ne zavoljo vesele in udobnega življenja, ampak radi borilnih plač.

Ad 2. Organizacija najemnikov ne zastopa samo onih najemnikov, ki imajo zastoj stanovanja, ker takih najemnikov sploh ni, kakor tudi ni takih, ki bi prišli brezplačno do svojih pravic, ker morejo lastniki odpovedati najemniku, ki dva meseca ne plača najemnine. Te pravice se pa tudi poslužujejo. V odbori najemniških društev so zastopani tudi odvorniki (n. pr. predsednik Saveza) in odborniki, ki niso zaščiteni in menda ne spadajo med one, ki jih imenuje resolucija »privilegirance« in »stevalce«. Seveda ne zastopa organizacija najemnikov vsega ljudstva, ker to zastopa narodna skupščina, zastopa pa široko mase delavska, uradništva, ter vseh, ki nimajo lastnih hiš.

Ad 3. Prav imajo hišni posestniki, če trdijo, da stanovanjski zakon ne bo odpravil stanovanjske bede, toda ukinitve zakona bi bedo le poostрила. Edino širokopotezna gradbena akcija od strani države in občin more od pomoči temu socialnemu zlu. Zato bi morali hišni lastniki, če imajo še sploh kaj socialnega čuta, podpirati gradbeno akcijo občin in ne je ovirati, kakor to delajo v mariborskem občinskem svetu. Popolnoma iz trte zvita je trditev, da dodela stanovanjska sodišča stanovanja onim, ki so najbolj nadležni, ne pa potrebni. Nasprotno postopajo (vsaj v Sloveniji) sodišča popolnoma objektivno upoštevajo družinske in ekonomske razmere prosilcev.

Ad 4. Razvoj mest ne bo zaostal, če traja zakon še nadalje, pač pa, če se ne bo nič zidalo, torej zopet razlog, ki podpira zahtevo najemnikov po državi in občinski gradbenosti. Od privatne gradnje si ne moremo pričakovati omiljenja stanovanjske bede, ker išče zasebnik vedno visoke dobičke, določi ogromne najemnine, ki jih ravno oni sloji ne zmorejo, ki najbolj rabijo stanovanja.

Ad 5. Tudi če kak lastnik stare hiše ni ka-

žava pa je v tem, ker spada ves Rif v špansko cono, a je Rif osvojen od francoske vojske. Ker se ni razorožitev Rifancev izvedena, nameravajo francoske čete ostati v Rifu tako dolgo, dokler ne bo ves Rif podvržen. Ker se pa to najbrže ne bo tako kmalu zgodilo, bi mogle druge velesile protestirati proti temu, da se nahajajo francoske čete v Rifu. Na to okolnost spekulirajo tudi Italijani. — Po časopisnih vesteh, zahteva Španija, da se njej izroči Abdelkrim. Splošno se sodi, da je zahteva nemogoča, ker so Francozi že zasigurali Abdelkrimu, da ga ne izroče Špancem. Sodi se tudi, da bo Abdelkrim interniran na Korziki.

= Kake posojujejo Italijani. Poročali smo že, da je italijanska vlada dovolila Rumuniji posojilo v znesku 200 milijonov lir. Nimajo pa Rumuni vzroka, da se tega posojila vesele, ker so pogoji zelo težki. Emisijski kurz za posojilo znaša 87 in dobe tako Rumuni dejansko samo 176 milijonov. Posojilo se obrestuje po 8% in so si Italijani dve letni anuiteti takoj pridržali. Obenem so si pridržali tudi 35 milijonov, kot prvi obrok za naročen vojni material v znesku 175 milijonov lir. Pa niti vsota, ki še ostane ne gre iz Italije, temveč naj ostane v Italiji samo na razpolago rumunski Narodni banki za akcijo v korist rumunske valute. — Italijansko posojilo je torej zelo drago in to si naj zapomnijo tudi naši ljudje, če bi kedaj hoteli dobiti od Italijanov posojilo. Timeo Danaos et dona ferentes!

(in samo ti!) razširjajo mržnjo proti Primorcem; ne morem reči, da bi bil dozdej našel le eno izjemo med njimi. Zdi se mi torej, da jih mrzijo samo zaradi tega, ker ne sledijo slepo in brezpogojno politiki SDS! »Jutro« naj svoje pristase (ne »bravce«) nauči najpriprostejšega takta, posebno naj jih pouči, da je vsakemu delavcu ves svet odprt in naša zemlja predvsem našim bratom, ki niso gostje, ampak naši! To jim naj pove, sicer je njegovo ogorčenje zelo »izumetničeno«.

TO JE DEMANTI.

V spoštovanem »Slovenskem Narodu« citamo: »Vesti o Pašičevi zopetni boleznii Pašiču blizu stoječi krogi odločno dementirajo. V Karlove Vary pa odpohtuje g. Pašič že ta četrtek po nasvetu zdravnikov, da izvrši zanj potrebno ozdravljenje.«

Vseno grdo laže, kdor reče, da je Pašič bolan.

Kratke vesti.

Belgijski parlament je izrekel vladi g. Jaspersa s 126 proti 8 glasovom zaupnico. 50 poslancev se je glasovanja vzdražalo.

Ameriški letalski kapitan Byrd namerava z letalom doseči tudi južni tečaj.

Izjemno stanje je bilo na Angleškem podaljšano za en mesec.

Med Švedsko in Avstrijo je bil sklenjen dogovor, po katerem se prav vsa sporna vprašanja rešijo edinole potom obveznega razsodišča.

pitalist, je imel že s tem, da je investiral kapital v hišo, velik dobiček. Če si je kdo pred vojno prihranil z velikim samozatajevanjem 40.000 kron in naložil to v hranilnico, ima sedaj 10.000 Din; kdor je pa kupil hišo za 40.000 kron, ima sedaj pa najmanj 150.000 Din, ker toliko je sedanja vrednost hiše; na pravi pravi je za 140.000 Din na boljšem. Če mu dohodek hiše ne zadošča, si lahko poišče kako delo, ker ni nikjer na svetu zakona, ki bi določal, da ne bi smeli delati tudi hišni lastniki. Najrevnejše lastnike pa itak štiti člen 2., točka 7. in 9. osvožčenega zakona.

Ad 6. V prostem prometu bi cena stanovanj sigurno narasla do prelrane višine, ker je premalo stanovanj, a veliko povpraševanje po njih. Cene bi ostale na dosegljivi višini samo, če bi bilo veliko stanovanj, da bi jih ostalo vedno kakih 5 odstotkov prostih, kakor je bilo to pred vojno. Za to, da padajo cene lokalom in da jih je več na razpolago, je več razlogov, ki jih ni mogoče uporabljati na stanovanja. Pred vsem je gospodarska kriza uničila mnogo med in po vojni nastalih obratov. Tudi visoke najemnine za lokale so zadale marsikomu smrtni udarec. Vsled visokih najemnin si je marsikateri trgovec in obrtnik poskal manjši lokal in skrčil število obojja. Števila družinskih članov ni mogoče skčiti in je tudi v interesu države in pridobitnih slojev da se poveča. Kdor pa ima velika stanovanja (mislim tudi srednji sloj), itak oddaja del v podnajem, da zmore najemnine. Da bi zamenjal svoje veliko z manjšim stanovanjem, pa se mu redko kdaj posreči, ker se vsak drži malega stanovanja vsled nizke najemnine. Tako vidimo, da prosi za enosobno stanovanje v Mariboru vedno preko petdeset družin, za trisobno okoli dvajset, za petsočno pa eden ali nihče.

Lahko trdi resolucija, da nimajo hišni lastniki namena pretiravati najemnin in nekateri imajo v resnici ta namen; v splošnem pa kažejo dosedanja izkustva ravno nasprotno stremiljenje. O hišnih davkih jadicuje vedno stremiljenje, da so visoki, na drugi strani pa pri finančnem ministristvu in v finančnih razlogov ukiniti zaščito, ker bi od povišanih najemnin imela največjo korist država vsled povišanih davkov.

Končno naj omenim še najnovejšo akcijo hišnih lastnikov. V Ljubljani in Mariboru so začeli pod geslom »200.000 brezstanovanjcev« nabirati podpise podnajemnikov in brezstanovanjcev i. d. proti podaljšanju stanovanjskega zakona. Naj bodo uverjeni propagatorji te misli, da bodo najemniške organizacije pazno zasledovale to akcijo. Mislimo pa tudi, da vsled zavednosti najemnikov ta akcija ne bo uspela.

SUHA KONSTATACIJA.

— Atake na Slovence in Hrvate na Reki.
Ze precej časa se ni slišalo o nasilnostih zo-

trupa. V poslovnem pismu svojim sorodnikom izraža samomorilec željo da se ga pokoplje skupno z njegovo svakinjo.

— **Svetovni rekord »stradalne umetnice«.** Te dni je deloholna 22-letnica iz ...

— Vsem radio-amaterjem in radio-tyrdkam. Radio-klub v Ljubljani priredi prihodnjem letošnjega velesesja od 26. junija do 5. julija v posebnem oddelku radio-razstavo. V postev pridejo vsakovrstni radio-aparati in deli tvorniškega izdelka, kakor tudi oni, izdelki naših amaterjev. Udeležba je za vsakogar brezplačna, aranžma prevzame radio-klub, ki bo imel za časa razstave v svojem oddelku stalno zastopnika, ki bo dajal vsem inaeressentom potrebne informacije. Vsi, ki se nameravajo udeležiti te razstave, bodisi trdke ali amaterji, naj prijavijo svojo udeležbo do 5. junija tajništvu Radio-kluba v Ljubljani. V svoji prijavi naj točno navedejo kaj in koliko nameravajo razstaviti, kakor tudi točni naslov. K udeležbi se vabi zlasti amaterje-člane radio-klubov v Sloveniji.

Ljubljana.

12. t. m. Zagovarjal se bo pošni poduradnik Ivan Kalan radi znane atere v ambulančnem vozu kočevskega vlaka pri Grosupljem. Državni pravdnik občita Kalanu, da je roparski napad fingiral.

ZADNJA POT SREČKA KOSOVELA

Naj ti bo lahka zemlja kraška zemlja, ki si jo tako s sreem ljubil, dragi naš prijatelj Srečko!

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 1. junija: Jakob Ruda. — Red C.
Sreda, 2. junija: Ladja Tenacity. — Red F.

Opera:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 1. junija: Glumači. Gianni Schicchi.
— Red E.
Sreda, 2. junija: Boheme. — Red D.

Koncert pevskega zbora Glasbene Matice.
Prihodnji teden priredi pevski zbor Glasbene
Matice koncert, na katerem bodo izvajali iz-
virni oratorij: Abrahamova žrtev, delo skla-
datelja dr. Božidara Širole iz Zagreba. Delo
je zelo obsežno ter pisano za veliki mešan-
zbor, 6 solistov in orkester. Delo je naštu-
diral kapelnik Niko Štritof, ki oratorij tudi
dirigira. Koncert se vrši v veliki dvorani
hotela Union in so vstopnice že v predpro-
daji v Matični knjigarni. Cene po 40, 30, 25,
20, 15, 12 in 10 Din. Opozorjamo, da je izšlo
tudi tiskano besedilo oratorija, ki stane v
predprodaji 4 Din.

Pevski zbor Glasbene Matice. Danes v
torek 1. junija ob pol sedmih zvečer, skupna
vaja mešanega zbora za oratorij. Smo pred
koncertom, zelo brezpogojna točnost. Odbor.
»Mladina«. Izšla je »Mladina« štev. 6.—7.

Njena bogata in borbeno-kulturna vsebina jo
sama priporoča vsem prijateljem mladine in
odkriti, moške besede. Več o njej prihodnjič.

Sport.

Finska visokošolska moštva. Ob mrazem
vremenu so pričela v soboto moštva fin-
skih visokošolcev v lahki atletiki. Pariški
zmagovalci v petoboju Lehtonen je dosegel
v skoku na daljavo 6.61 m pred Hakola. V
teku na 200 m je zmagal Wahander v 23 sek.
Kroglo je vrget Torpo 13.93 m pred Caselin-
sem, ki je dosegel 13.06 m. — V teku na 5000
metrov se je kot prvi plasiral Myntinen v
16 : 02. — V metu koplja je bil prvi Ruha-
men z 56.80 m. — V metu diska je dosegel
prvo mesto Torpo z 39.23 m. — Tek na 100 m
je dobil Wahander v 11.6 sek., tek na 400 m
pa Aström v 54.6 sek.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.

ponedeljek, dne 31. maja 1926.

Vrednote: Celjska posojilnica d. d., Celje,
den. 193, bl. 195, zaklj. 195. — Blago:
Smrekovi, jelovi hlodi, od 25 cm naprej, fco
vag. nakl. post., 1 vag., den. 180, bl. 180,
zaklj. 180; bukova drva, 1 m dolž., fco Ljub-
ljana, 1 vag., den. 17, bl. 17, zaklj. 17; tra-
mi po noči, fco vag. nakl. post., 2 vag., den.
270, bl. 270, zaklj. 270.

Zagreb, 31. maja. Devize: Newyork ček
56.513—56.813, London izplačilo 275.625—
276.825, ček 275.4—276.6, Pariz izpl. 187—
189.62, Praga izpl. 167.785—168.785, ček
167.747—168.74, Curih ček 1096.048—1100.048,
Milan izpl. 212.38—213.58, Berlin izpl. 1350
—1353, Dunaj izplačilo 800.75—804.75, ček
800.48—804.48.

Curih, 31. maja. Beograd 9.12, London
25.125, Pariz 16.75, Milan 19.50, Praga 15.30,
Budimpešta 0.00723, Bukarešta 2.10, Sofija
3.75, Varšava 43, Dunaj 72.95.

ABDELKRIMOV PREDNIK.

Te dni ko je končal riški junak Abdel-
krim svojo junaško kariero s častno kapitu-
lacijo. Mogoče ni neumestno če se spominja-
mo nekega drugega bojovnika za svobodo
severoafrkanskega islama, ki Abdelkrimu ni
bil podoben samo po imenu.

Kakor Abdelkrim je užival njegov prednik
Abdelkader (1807—1883) nekoliko časa na-
vdušeno spoštovanje muslimanskega sveta,
ker se je umel dolgo časa in uspešno upirati
francoskim osvajačcem Maghreba.

Sidi el Hadži Abdelkader Uled Mahiddin je
bil Alžirec iz Mascare. Konec svoje dolge bo-
jevnške kariere je doživel v bližini krajev,
kjer se je bojeval sedaj Abdelkrim. Iz Alžir-
ja pregnani emir je pobegnil v Maroko ter
pobunil tam ko je sklenil sultan Abdurrah-
man s Francozi mir, plemena zoper sluta-
na. Kakor Abdelkrim je Abdelkader končno

podlegel alianci maroškega sultana s Fran-
cozi. Dne 22. decembra 1847 se je moral uda-
ti. Francoski general Lamorciere in alžirski
namestnik vojvoda Aumalski sta mu obljubi-
la svoboden odhod v Sirijo, toda francoska
vlada konvencije ni odobrila in Abdelkader
je moral živeti do leta 1852 na raznih franco-
skih gradovih s svojimi ženami in služabniki
kot ujetnik. Šele, ko je slovesno prisegel, da
se podvrže, je smel oditi kot svoboden mož
v mohamedanske kraje v Aziji. Sprva je ži-
vel v Brusi, pozneje v Damasku. Začasa
vstaje Druzov se je Abdelkader tako krepko
zavzel za preganjanje kristjane, da mu je po-
delil Napoleon III. veliki križ častne legije.
Tudi je užival premagani nasprotnik Fran-
cije do svoje smrti kneževsko pokojino. Ali
bodo Abdelkrimovi zmagovalci tudi tako
velikodušni?

OPOZORILO.

Opozorjamo s tem vse gospode industrije
in veletrgovce, da gospod Emil Kaučič ni po-
oblaščen v imenu podpisane družba nobe-
nih poslov sklepati niti sprejemati plačila-
Isti gospod nima koncesije za vodstvo infor-
macijskega urada »Creditreform«. Istega išče
zagrebškega policija radi večkratnih pone-
verb. Družstvo »Creditreform« Zagreb za za-
ščito protiv štetnog davanja vjeresije.

Jack London:

Morski vrag.

»Najboljše je, če vzamete puške v roke, fantje,«
je zaklical Wolf Larsen lovem; lovi so se razpostavili
s puško v roki ob ograji in čakali.

Macedonija je bila sedaj komaj miljo daleč; gosti
črni dim se je dvigal iz dimnika v pravem kotu; tako
blazno je drvela in rezala valove z brzino kakih se-
demnajst vozlov. Mi smo vozili komaj z devetimi, a
plast megle je bila že prav blizu.

S krova Macedonije je puhnil belkast dim; slišali
smo glasen pok in v našem glavnem jadrju se je prika-
zala okrogla luknja. Ustrelili so na nas z enim malih
topov, o katerih je šla govorica, da jih ima na krovu.
Naši mornarji, ki so stali v gruči sredi ladije, so mahali
z čepicami in zasmehljivo zavpili. Videli smo nov dim
in zaslišali glasen pok; to pot je topova krogla zadela
kakih dvajset metrov daleč v morje in dvakrat odsko-
čila od vode, predno se je pogreznila.

S puške niso streljali; vsi njihovi lovci so bili
namreč v čolnih ali naši ujetniki. Ko sta bili ladji kake
pol malje vsaksebi, nam je tretji strel naredil še eno
luknjo v glavnem jadrju. Nato pa smo zavozili v meglo.
Zgrudila se je okrog nas in nas skrila v gosto, mokro
kopreno pred sovražnikom.

Nenadni prehod je bil presenetljiv. Trenutek po-
preje smo vozili po solncu; nad nami se je vzpenjalo
jasno nebo, morje je gnalo valove vse do obzorja, in ne
daleč je drvela proti nam ladija, druhajoč dim, ogenj
in kroglice. Kakor bi trenil, pa ji izginilo solnce, neba
ni bilo videti nikjer, celo vrhovi jambor so nam izgi-

nili izpred oči, obzorje pa je bilo videti, kakor če
gledaš s solničnimi očmi. Siva megla nas je obsula ka-
ker dež. Vsako volneno vlakence našega oblčila, sle-
herni las in kocino na obrazu je krasila kristalna krog-
ljica. Vrvi so bile mokre od vlage, z jader in vrvja nad
nami je kapljalo in na spodnji strani jadrnih drog-
ov in prečk so se prikazale kaplje dolgih gibajočih se
vrstah, ki so pri vsakem dvigu ladije odkapnile in
liki prša zletele na krov. Cutil sem, kakor da bi me
nekaj dušilo. Kakor je megla odbijala glasove ladije,
ki je rezala valove in jih zvrčala nazaj na nas, tako
je tudi pridrževala naše misli. Duh se je upiral, da bi
premotrival svet onstran te mokre kopnene, ki nas je
ogrinjala. To je bil svet, samo vsemirje, njegove meje
tako blizu, da se je človek čutil nagnjenega, da bi iz-
tegnil obe roki in jih potisnil nazaj. Nemogoče je bilo,
da je vse ostalo moglo biti za temi sivimi stenami. Vse
ostalo je bilo sen, nič več kot spomin na sen.

Bilo je grozljivo. Pogledal sem Maudo Brewster;
spoznal sem, da je nanjo podobno učinkovalo. Nato sem
pogledal Wolfa Larsena, a nič subjektivnega ni bilo v
stanju njegove zavesti. Vsa njegova briga in skrb se je
obračala na neposredno, objektivno sedanjost. Še vedno
je držal krmilno kolo; zaznal sem, da meri čas, da
preračunava z vsakim pomikom in zazibom ladije, ka-
ko minevajo minute.

»Pojdi na sprednji del ladije in sicer po odveterni
strani brez najmanjšega šuma,« mi je dejal s tihim gla-
som. »Najprej zavij vrhna jadra. Postavi može k vsem
vrtem. Ampak nobenega ropetanja škripcev, nobenega
glasu govorjenja. Nobenega šuma, razumeš, prav no-
benega šundra.«

Ko je bilo vse gotovo, je dospela do mene, podajana
od moča do moča, beseda: »Odvetnici!« In ladija se je
okrenila skoraj brez vsakega šuma. Kolikor pa ga je
bilo — udarjanje nekoliko prečk in škripanje škripa-
tupatam — je bil slišati prav grozljivo pod to votlo od-
jekajočo odejo, v katero smo bili zaviti.

Kemaj smo bili gotovi, se je postala megla nena-
doma zredčila, zopet smo bili na solncu in pred nami
se je razprostiralo prostrano morje vse do obzorja. Toda
ocean je bil prazen. Srdita Macedonija ni rezala njegove
gladine, njen dim ni zatemneval neba.

Wolf Larsen se je nemudoma prilagodil novemu
položaju in vozil ob robu megle. Njegova zvijača je bila
očita. Prišel je v meglo na vetrni strani parnika, in
dočim je parnik na slepo zavozil v meglo, da bi nas
morebiti ujel, je naš kapitan okrenil ladijo, se umaknil
iz zavestja in sedaj hitro vozil naprej, da bi zavozil
zopet vanjo na odveterni strani. Če bi se nam načrt
p srečil, bi bila stara prispevka o šivanki v kopici
sena prav mila v primeri z možnostjo, da ga brat najde.

Ni dolgo hitro vozil. Obrnili smo srednja in glavna
jadra, razvili zopet vrhna in vozili nazaj v meglo. Ko
smo prišli vanjo, bi lahko prisegel, da sem videl, kako
se je nerazločna oblika sovražnega parnika prikazala
na vetrni strani iz nje. Hitro sem se ozrl po Wolfu Lar-
senu. Megla nas je bila že zopet objela; priklimal je z
glavo. Tudi on ga je bil videl — Macedonija je brž čas
uganila njegov namen in je prišla samo za hip prepoz-
no, da bi nas prestregla. Nobenega dvoma ni bilo, da
smo ubežali, ne da bi nas bili videli.

(Dalje prih.)

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši na-
mizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVajte PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

VRTNARSKE ZADEVE

posreduje

Goikovo „Vrtnarsko podjetje“
v Kranju.

Blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi

znamke

Gritzner, Adler, Phönix

za dom, obrt in industrijo. Pouk brez-
plačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi
na obroke. — Večletna garancija.

Josip Petelinc, Ljubljana

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

Absolvent

trgovskega tečaja išče me-
sta pri kakem podjetju,
kakor lesnem, v Sloveniji.
Ponudbe prositi na upravo
lista pod: »Praktikant
13.000«

DRVA - ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Otomane

najfinejše izdelave v da-
mastu 700 Din, v blagu
800—1000 Din, modroci iz
najfinejše trave 250 Din
in vsa tapetniška dela
najceneje Rud. Sever, Go-
spodstva cesta 6.

Celulozni les

Mehka drva, plača naj-
bolje Fructus, Ljubljana,
Krekov trg 10.

Poletna
stanovanja

z opremo se dobe v gra-
ščini v Višnji gori. Okoli
gradu in v gozdu mirno
in prijazno sprehajališče.
Vpraša se pri oskrbnistvu.

Več tisoč

cvetlic

za okrasitev oken, balko-
nov, cvetličnih gredic (te-
pih), kakor tudi za okra-
sitev javnih prostorov, re-
stavracij, postaj, pokopa-
lišč itd. priporočalvan Si-
mene, vrtnar, Ljubljana,
Gradišče št. 12.

Kupimo

star svinec. — Mestna pli-
narna, Ljubljana.

NARODNI DOM

STAJERSKA KLET

OSET, Maribor

2 kegljišča, klubi, prvo-
vrstna vina.

OGLAŠUJTE
V NARODNEM DNEVNIKU!

TISKARNA „MERKUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časo-
pise, lepake, brošure, posetnice in razglednice.
Izvršuje vsako vrstne trgovske kakor tudi vse druge
uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552